

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ФОЛЬКЛОРУ

Дата заснування і кафедра засновник:
15 грудня 2004 року, кафедра зарубіжної літератури.

Основні наукові напрямки роботи:

- організація та координація наукової діяльності викладачів та студентів, спрямованої на дослідження українського фольклору та його літературної і мовної рецепції;
- наукове і методичне забезпечення проведення фольклорної практики для студентів I курсу; курсових та дипломних робіт з фольклору; навчальної дисципліни «Фольклор» для студентів 1 курсу та спецкурсів «Фольклористика Сумщини», «Народна творчість Сумщини», збирання і дослідження фольклору Сумщини.

Керівник лабораторії: П'ятченко Сергій Васильович, канд. філол. наук, доцент.

Співробітники: канд. філол. наук, доцент Кириленко Н.І., канд. філол. наук, доцент Герман В.В., канд. пед. наук, доцент Іванова І.Б.

Звіт з науково-дослідної роботи міжкафедральної наукової лабораторії українського фольклору за 2019 рік

Триває співробітництво з Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України, з яким у 2008 р. підписаний договір про співробітництво.

Ведеться активна співпраця з Науковим товариством ім. Т. Шевченка (м.Львів)

Налагоджена співпраця з органами обласної влади та місцевого самоврядування. Зокрема, за підтримки Сумської обласної державної адміністрації, Сумської обласної ради, Сумської міської ради та Сумської районної ради підготовлено кілька наукових видань, які поширені по школах і бібліотеках.

Діяльність наукової лабораторії відзначена грамотою департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації.

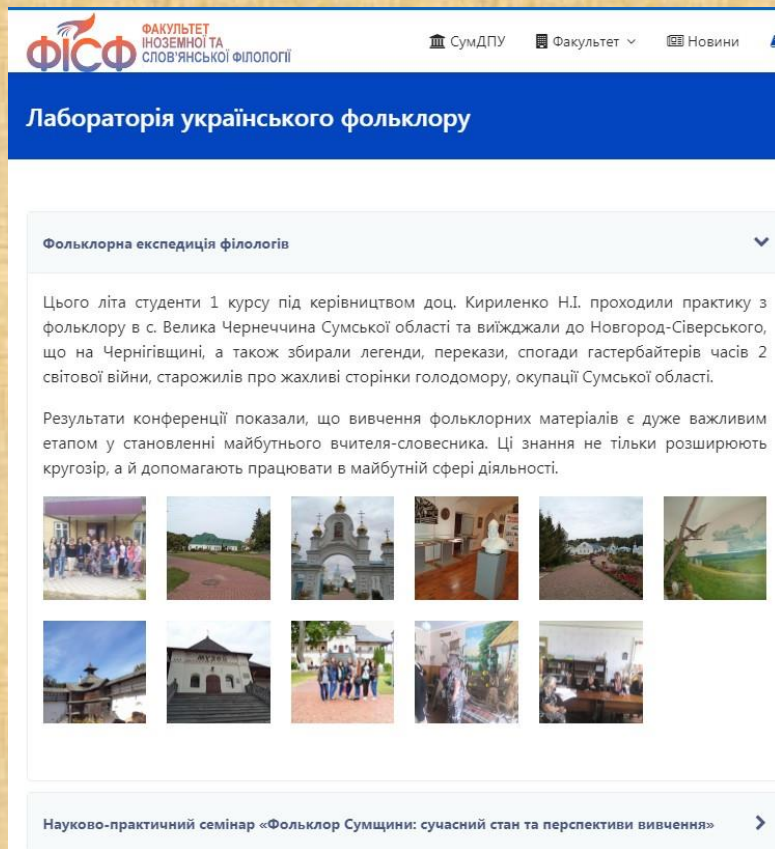

УКЛАДАННЯ АРХІВУ ФОЛЬКЛОРНИХ ЗАПИСІВ ТА ЕТНОГРАФІЧНИХ ОДИНИЦЬ ЗБЕРІГАННЯ

Триває робота над поповненням архіву фольклорних записів з теренів Сумщини, його каталогізацією та опрацюванням. Фольклорні записи стають основою наукових досліджень, публікацій, студентських наукових робіт. На основі опрацьованих записів підготовлено видання свідчень очевидців про Голодомор, готується збірник легенд і переказів Сумщини. Поповнюється колекція етнографічних старожитностей, яка допомагає студентам краще уявити побут минулих часів.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА САЙТІ УНІВЕРСИТЕТУ ТА У СОЦМЕРЕЖАХ

У мережі «Фейсбук» створено сторінку лабораторії українського фольклору, де висвітлюються соціально значимі проекти, подається інформаційний та ілюстративний матеріал.

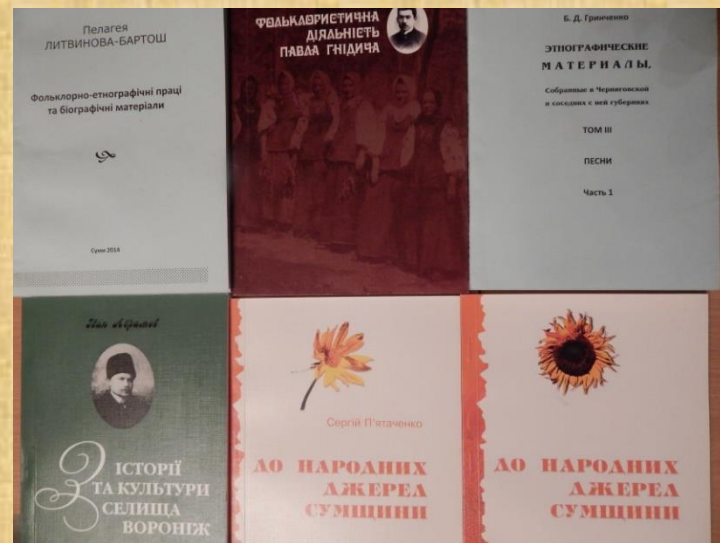
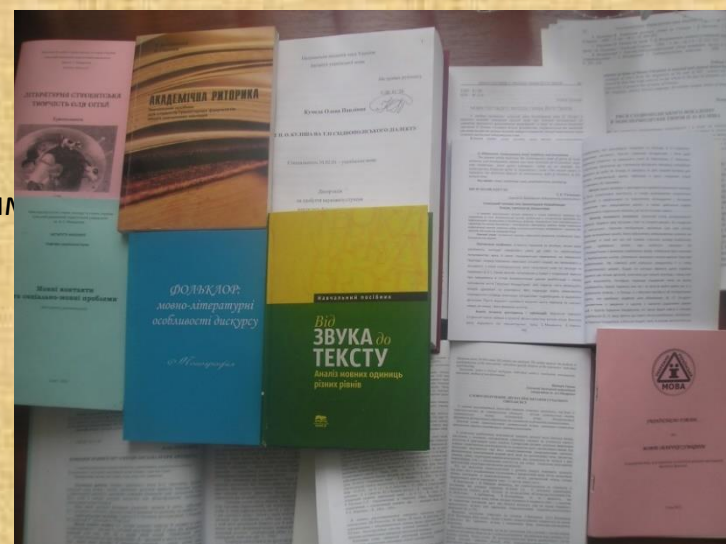
Зокрема, представлені реалізовані проекти:

- «Пам'ять минулого» (фотографії з сімейних альбомів мешканців Сумщини, на яких зображені особливості життя і побуту минулих часів);
- «Етнографічна Сумщина»;
- «Народні обряди та побут Роменщини поч. XX ст.»;
- «Моя національна ідентифікація»;
- «Мовно-культурна ідентифікація молоді Сумщини».

КЕРІВНИЦТВО РОЗРОБКОЮ ПРОЕКТУ ДО УЧАСТІ В ЗДОБУТТІ ГРАНТІВ НА ВИКОНАННЯ НДР ЗА ВСЕУКРАЇНСЬКОЮ ПРОГРАМОЮ

- Колективом наукової лабораторії успішно виконано науково-дослідні прикладні дослідження, фінансовані з держбюджету:
- „Стан та перспективи розвитку фольклору Північно-Східної України в умовах глобалізаційних процесів" (2008-2009)
- «Український фольклор в умовах глобалізаційних і крос-культурних процесів» (2011-2012)
- «Український фольклор та фольклор національних меншин в умовах глобалізації» (2013-2014).
- У результаті НДР вперше була запропонована аналітична концепція видозмін жанрово-тематичних груп сучасного українського фольклору.
- Зібраний під час фольклорних експедицій фактичний матеріал дав унікальну можливість зафіксувати зникаючі жанри, теми, сюжети.
- Запропоновані у наукових статтях, доповідях і виступах на конференціях, відповідних розділах посібників, монографій, кандидатських дисертацій положення та гіпотези стали суттєвим внеском у розв'язання задач, які стоять перед українською філологією.
- Протягом 2015-2018 рр. також розроблялися і подавалися на конкурс наукові проекти, пов'язані з фольклором.
- У 2019 році на конкурс розроблено і подано проект: **Фольклор України: регіональні та загальнонаціональні етнокультурні коди**», який отримав підтримку освітян, що засвідчують листи підтримки.

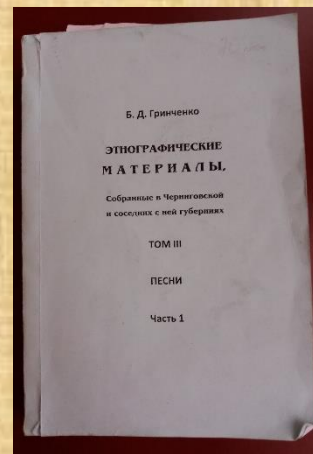
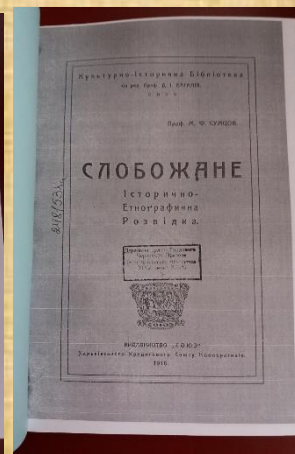
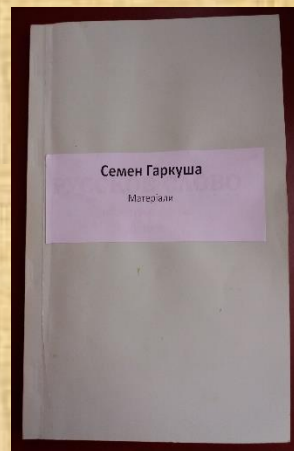
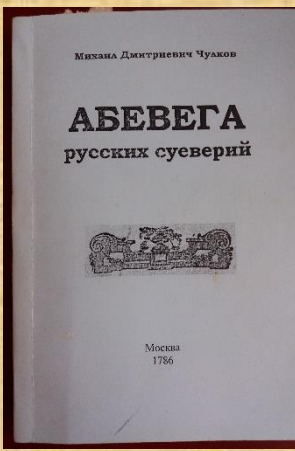
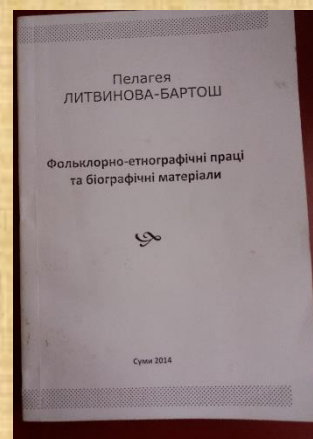

ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ

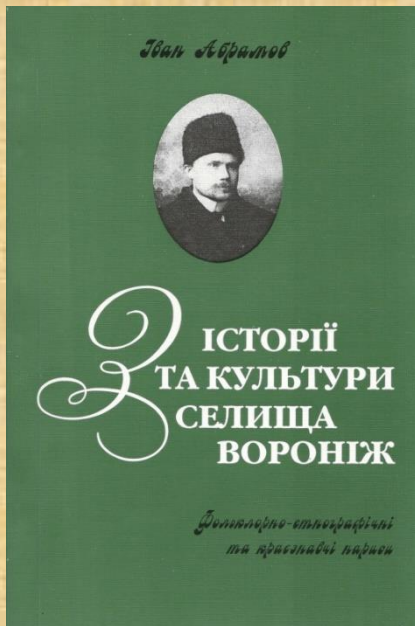
Підготовлено більше 20 репринтних друкованих копій відомих праць з української фольклористики, зокрема:

- «Етнографічні матеріали» Бориса Грінченка у 3-х тт. (1895-1899)
- «З вуст народу» Бориса Грінченка (1901)
- «Малоросійська етнографія» М.Сумцова (1893);
- «Слобожани» М.Сумцова (1819);
- «Малюнки з життя народного слова» М.Сумцова;
- Збірник праць дослідниці з Глухівщини П.Литвиної-Бартош (1883-1905);
- Збірник досліджень про героя фольклорних переказів гайдамаку Семена Гаркушу (1859-1886);
- «Абевега русских суеверий» М.Чулкова (1786);
- Журнал «Основа» (1861-1862), редактори В.Білозерський і П.Куліш, 20 випусків.

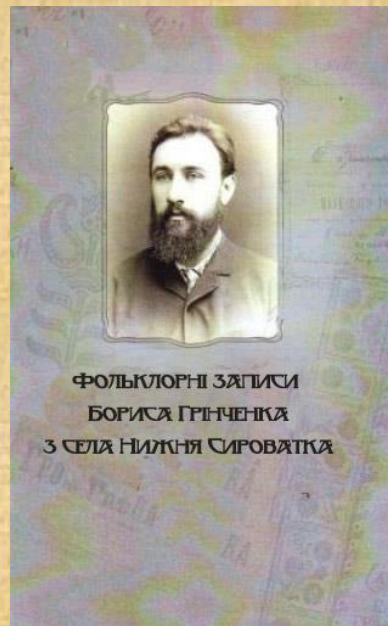
Електронна база видань з фольклору налічує більше 400 джерел: видання XVII ст., XIX ст., XX ст. та сучасні видання; серії академічних видань, періодики, монографії, автореферати.

ПЕРЕВИДАННЯ ФОЛЬКЛОРНОЇ СПАДЩИНИ СУМЩИНИ

Перевидана спадщина фольклориста та етнографа Івана Абрамова, уродженця селища Вороніж Шосткинського району – батьківщини Пантелеймона Куліша: «Історія та культури селища Вороніж. Фольклорно-етнографічні та краєзнавчі нариси».

Вийшов друком науковий збірник, рекомендований до друку вченою радою СумДПУ імені А.С.Макаренка і профінансований Сумською районною радою «Фольклорні записи Бориса Грінченка з села Нижня Сироватка» (Суми, 2019)

Підготовлений до друку збірник фольклористичних і етнографічних праць дослідниці кінця XIX-поч.XX століття з Глухівщини Пелагеї Литвинової-Бартош.

Готується до друку науковий збірник «Легенди Сумщини», укладений за результатами фольклорних експедицій, організованих лабораторією українського фольклору

ГОЛОДОМОР НА СУМЩИНІ У СПОГАДАХ ОЧЕВИДЦІВ

Важливим науковим проектом став збір свідчень очевидців Голодомору на Сумщині. Робота над цим проектом тривала з 2008 до 2018 року.

Результатом дослідження став вихід двох томів збірника «Голодомор на Сумщині у спогадах очевидців» (2008).

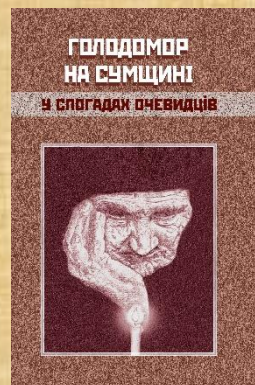
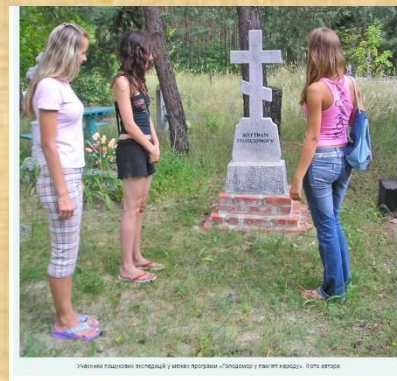
Подальша робота у цьому напрямку дозволила доповнити зібрані матеріали і підготувати за сприяння Сумської обласної адміністрації і Сумської обласної ради друге видання цього наукового збірника у 2018 році, до якого увійшли спогади 400 старожилів Сумщини, з усіх 18 районів області та 197 населених пунктів. У проєкті взяли участь більше сотні студентів.

Книга стала переможцем у конкурсі опублікованих наукових праць викладачів СумДПУ імені А.С.Макаренка за підсумками 2018 року.

За цю книгу її упорядник був удостоєний Сумської обласної літературно-мистецько-краєзнавчої премії за 2019 рік.

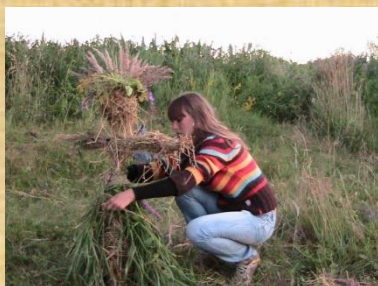
Книга рекомендована до участі в конкурсі на здобуття щорічної премії Президента України "Українська книжка року" у номінації «За вагомий внесок у розвиток українознавства». Рекомендації надали департамент освіти і науки СОДА, Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю СОДА, Управління культури СОДА, відділ культури Сумської міської ради, Сумська обласна організація НСПУ.

У 2019 році за сприяння Сумської міської ради вишло третє видання цього збірника.

ФОЛЬКЛОРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ

- Щороку організовуються і проводяться фольклорні експедиції Сумщиною з метою фіксації зразків українського фольклору та фольклору національних меншин, а також укладання електронної бази даних фольклору Сумщини.
- Відбулись експедиції селами Сумського, Лебединського, Білопільського, Краснопільського, Роменського, Буринського, Путивльського, Тростянецького районів.
- Експедиції мали жанрово-тематичну специфіку: «Легенди Сумщини», «Народні традиції горюнів», «Весільний обряд Сумщини», «Голодомор у пам'яті народу», «Спогади часів II світової війни» тощо.

НАУКОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ

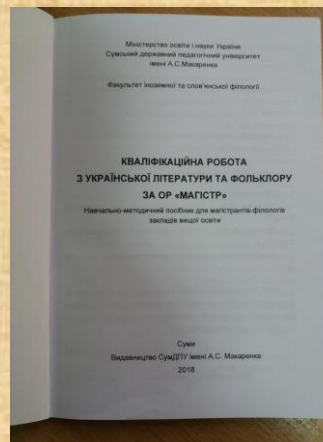
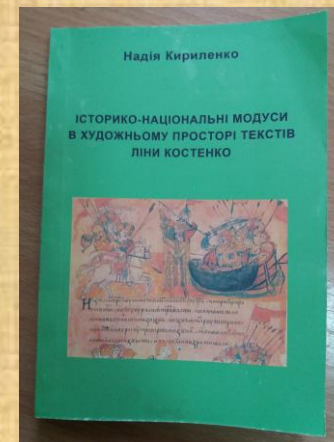
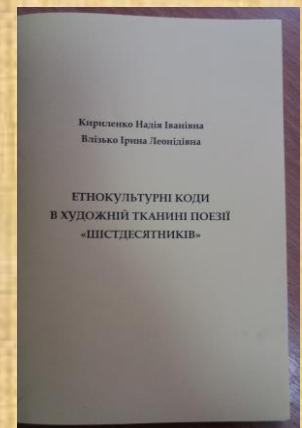
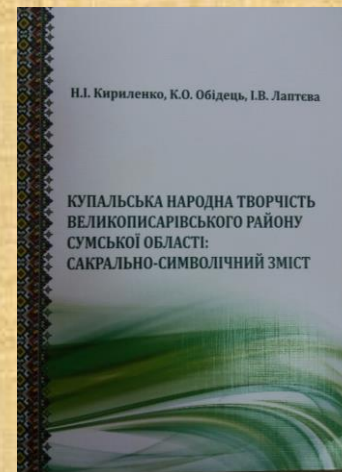
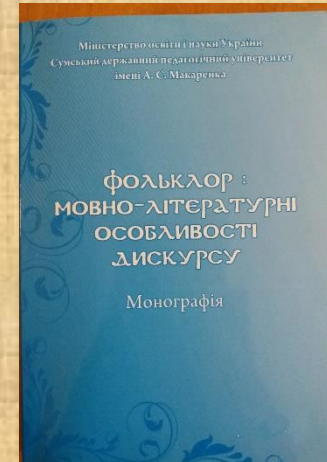
20 березня 2019 р. за активної участі співробітників наукової лабораторії було проведено всеукраїнську наукову краєзнавчу конференцію **«Пантелеймон Куліш як національно-духовний феномен: аспекти сучасного наукового осмислення»**.

30 березня - Всеукраїнську краєзнавчу наукову студентсько-учнівську конференцію **«Сумщина в історико-філологічному вимірі»**, яка проводилася на базі факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А.С. Макаренка спільно з Сумською організацією Національної спілки письменників України, Сумською організацією Національної спілки краєзнавців України, Сумським територіальним відділенням МАН.

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

- Статті у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних – **14**.
- Монографії з грифом СумДПУ – **9**.
- Навчальні посібники з грифом СумДПУ – **2**.
- Методичні рекомендації, програми спецсеминарів – **3**.
- Наукові збірники з грифом СумДПУ імені А.С. Макаренка – **3**.
- Статті у фахових виданнях – **17**.
- Статті у нефаховому виданні – **12**.
- Тези у матеріалах конференції – **10**.
- Участь у роботі міжнародних наукових заходів (доповідь на пленарному засіданні / виступ на секційному засіданні) – **14**.
- Участь у роботі всеукраїнських наукових заходів (доповідь на пленарному засіданні / виступ на секційному засіданні) – **10**.
- Участь у роботі регіональних, обласних, міжвузівських наукових заходів (доповідь на пленарному засіданні / виступ на секційному засіданні) – **6**.
- За тематикою наукових програм лабораторії українського фольклору була захищена **дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук: Н.А.Кобилко, «Міфологема «дорога» в українському літературному дискурсі», 2017.**

КЕРІВНИЦТВО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

- Магістерські – 5, дипломні – 1, бакалаврські – 4, курсові – 10.
- Підготовлено 18 студентських доповідей на XXX сесію наукового товариства ім. Шевченка 16 лютого – 25 березня 2019 р.
- Підготовлено 27 студентських доповідей на Всеукраїнську наукову конференцію «Пантелеймон Куліш як національно-духовний феномен: аспекти сучасного наукового осмислення» (Суми, 20 березня 2019).
- Підготовлено 8 студентських доповідей на студентську конференцію «Дні науки» (Суми, 2019, квітень).
- Підготовлено 13 студентських доповідей на Міжнародну науково-практичну конференцію «Філологія, лінгводидактика, професійна комунікація в науковому дискурсі».
- Підготовлено 2 студентські доповіді на Всеукраїнську конференцію «Інновації в освіті та педагогічна майстерність учителя-словесника» (Суми, 25 жовтня 2019 р.).
- Підготовлено 8 доповідей на Всеукраїнську Інтернет-конференцію «Нова українська школа очима студентів» // Глухів, 17 квітня 2019 року.
- Підготовлено 12 доповідей на Всеукраїнську науково-практичну Інтернет-конференцію «Сучасні тенденції та перспективи мовно-літературної освіти в Україні», яка відбулася в Глухові 20–21 лютого 2019 р.
- Підготовлено 13 доповідей на конференцію «Академічна культура дослідника в сучасному науковому просторі»
- Підготовлено 6 доповідей на Міжнародну наукову конференцію «Формування мовного естетичного ідеалу засобами навчальних дисциплін».
- Керівництво роботою учениці Великописарівської ЗОШ Лаптевої І., яка зайняла 3 місце у Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учасників МАН із фольклористики (2018 р.)
- Керівництво роботою учениці Сумської ЗОШ № 15 Глуходід Марії, яка посіла **3 місце у Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учасників МАН із фольклористики** (2019 р.)
- Керівництво студентськими науковими статтями – 10.
- Підготовка 19 доповідей на Всеукраїнську наукову краєзнавчу конференцію «Сумщина в історико-філологічному вимірі» (Суми, 30 березня 2018).

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ПРОЕКТИ

«Обличчя минулого»

Збір фотографій зі старих сімейних альбомів, які відбивають хід історичних процесів на Сумщині

«Моя національна ідентичність»

Студентські малюнки, які відбивають етнічні стереотипи власного народу у порівнянні з іншими народами

«Спогади учасників АТО»

Записи свідчень бійців ЗСУ, Національної гвардії, добровольчих батальйонів та інших захисників України

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ГУРТКИ

При науковій лабораторії українського фольклору діють наукові студентські гуртки:

«Фольклорні традиції Сумщини»
(керівник канд. філолог. наук,
доцент Кириленко Н.І.)

«Дослідження народної культури Сумщини і суміжних областей»
(керівник канд. філолог. наук,
доцент П'ятченко С.В.)

Діяльність гуртківців не обмежується університетом. Учасники гуртка «Фольклорні традиції Сумщини», який веде доцент Н.І. Кириленко, вирішили подарувати до Дня Свєтого Миколая маленьке свято діткам садочка «Маринка», що на Роменській.

КОНФЕРЕНЦІЯ З ФОЛЬКЛОРНОЇ ПРАКТИКИ

Напередодні зимових свят на факультеті іноземної та слов'янської філології відбулася щорічна науково-практична конференція за результатами фольклорної практики «Шляхами легенд».

Молоді фольклористи записували зразки народної творчості своєї місцевості. На основі записаних матеріалів учасники наукового гуртка «Фольклорні традиції Сумщини» представили цікавий пізнавально-розважальний захід.

Почесні відзнаки

Співробітники наукової лабораторії Н.І.Кириленко та С.В.П'ятченко отримали у 2019 році грамоти голови Сумської обласної державної адміністрації, департаменту освіти і науки СОДА і Наукового товариства імені Шевченка.

У 2020 році наукова лабораторія українського фольклору буде відзначати 15-річчя своєї діяльності. До цієї дати планується науковий семінар, фольклорне свято, випуск інформаційного буклету, виступи на радіо і телебаченні.

